

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie december 2011

II. senát

spisová značka	II. ÚS 30/2011
sudca spravodajca	Juraj Horváth
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené, v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	29. septembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv rozsudkom najvyššieho súdu z 22. júna 2010.</p> <p>Sťažovatelia sa žalobou z 30. júna 2005 na krajskom súde domáhali proti žalovanému JUDr. I. P., správcovi konkurznej podstaty úpadcu spoločnosti P., a. s., D., určenia neplatnosti právneho úkonu – opakovanej dražby realizovanej správcom konkurznej podstaty 8. júna 2005. V priebehu konania sťažovatelia požiadali o rozšírenie účastníkov na strane žalovaných, čomu krajský súd vyhovel a pripustil vstup do konania spoločnosti O., a. s., I., ako žalovaného v 2. rade, a JUDr. M. P. – správcu konkurznej podstaty úpadcu spoločnosti P., a. s., D., ktorý sa stal správcom konkurznej podstaty namiesto JUDr. I. P., ako žalovaného v 3. rade. Neskôr sťažovatelia svoj žalobný návrh rozšírili a domáhali sa taktiež určenia neplatnosti prvej dražby konanej 16. júla 2004.</p> <p>Krajský súd rozsudkom z 24. februára 2009 žalobu sťažovateľov zamietol.</p> <p>Proti rozhodnutiu krajského súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol rozsudkom z 22. júna 2010 tak, že rozsudok krajského súdu z 24. februára 2009 potvrdil.</p> <p>Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či napádaným rozsudkom najvyššieho súdu z 22. júna 2010 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ku ktorému malo podľa názoru sťažovateľov dôjsť tým, že rozsudok najvyššieho súdu je nedostatočne odôvodnený, nespĺňa zákonom predpísané náležitosti, je nejasný a v konečnom dôsledku nepreskúmateľný.</p>
ratio decidendi	<p>Ako vyplýva zo samotného odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu z 22. júna 2010, sťažovatelia v odvolaní proti rozsudku krajského súdu z 24. februára 2009 namietali, „že zákon o konkurze a vyrovnaní neupravuje procesné nástupníctvo v prípade, ak dôjde k zmene správcu konkurznej podstaty, a preto na žalobe voči žalovanému v 1. rade zotrvali. Namietali rozsah zdôvodnenia a stručnú argumentáciu s odôvodnením, že konajúci súd sa stotožnil s tvrdením žalovaných. Zároveň namietali, že z konštatovania súdu, že žalobcovia neosvedčili svoj nárok na určenie neplatnosti dražieb nie je zrejmé, či súd za neosvedčenú považoval neexistenciu naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení, alebo iba nedostatok zákonom predpokladaných dôvodov neplatnosti právnych úkonov. Žalobcovia opätovne zdôraznili, že žaloba smerovala k určeniu absolútnej neplatnosti právneho úkonu – dražby, ktorá nemohla vyvolávať právne účinky, ktoré zákon s týmto spája, t.j. prevod vlastníckeho práva na dražbe. Žalobcovia tvrdia, že dražba je od počiatku neplatná a nemohla vyvolávať účinky prechodu</p>

vlastníckeho práva.

Žalobcovia namietali, že konajúci súd sa nevysporiadal s doručeným predbežným opatrením, ktoré bolo doručené konkurznému súdu prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka priamo pred výkonom dražby. Podľa žalobcov pre vykonateľnosť predbežného opatrenia nebolo podstatné jeho doručenie správcovi konkurznej podstaty, ale samotné doručenie, realizácia, ktorá v konaní sporná nebola. Správca konkurznej podstaty sa pred dražbou dozvedel o prekážke, ktorá bránila vykonať dražbu a toto bol povinný rešpektovať. Aj samotný postup zákonného zástupcu súdu, že privolil, aby sa dražba konala napriek jeho vedomosti o predbežnom opatrení bol v rozpore so zákonom. Z uvedených dôvodov žalobcovia napadnuté rozhodnutie označili za nepreskúmateľné...“.

Najvyšší súd však na námietky sťažovateľov reagoval tým, že dražby boli vykonané „za spoluúčasti súdu a s jeho súhlasom“, čoho následkom je to, že „nie je možné platnosť dražby schválenej súdom spochybňovať žalobou o určenie neplatnosti tohto úkonu“.

Ako je zrejmé z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu, tento sa na rozdiel od krajského súdu vecne nezaoberal skutkovými okolnosťami posudzovanej veci, ale všeobecne konštatoval, že platnosť dražby schválenej súdom nemožno spochybňovať žalobou o určenie neplatnosti tohto úkonu. Závery krajského súdu sa však o takúto argumentáciu neopierajú. Krajský súd tvrdenia sťažovateľov vecne skúmal, vyhodnotil a v konečnom dôsledku o nich rozhodol. Najvyšší súd ako druhostupňový súd síce potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, t. j. záver, že žalobu sťažovateľov bolo potrebné zamietnuť, avšak je evidentné, že k tomu nedospel na základe totožných dôvodov ako krajský súd. Kým krajský súd pristúpil k preskúmaniu a vyhodnoteniu námietok sťažovateľov, najvyšší súd sa týmito nezaoberal a potrebu zamietnutia žaloby odôvodnil nemožnosťou napadnutia dražby žalobou o určenie neplatnosti právneho úkonu, a to bez toho, aby uviedol, o aké zákonné ustanovenie svoje tvrdenia oprel. Najvyšší súd neuviedol, z akého zákonného ustanovenia vyplýva, že platnosť dražby, ktorou sa speňažuje majetok úpadcu, nemožno žalobným návrhom spochybňovať. Uviedol iba to, že preskúmanie dražby by bolo „v rozpore so zákonom“. Najvyšší súd ako druhostupňový súd teda rozhodol bez toho, aby v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol právny predpis alebo niektoré ustanovenie právneho predpisu, ktorý aplikoval, neuviedol konkrétne, s ktorým zákonom je preskúmanie dražieb v rozpore. Právne posúdenie musí pritom v odôvodnení rozsudku poukázať na právny predpis, z ktorého právne posúdenie odvodzuje. Pokiaľ súd túto zásadu opomenie tak, ako aj v okolnostiach danej veci, dochádza tým k nepreskúmateľnosti príslušného rozhodnutia.

Za takýchto okolností rozsudok najvyššieho súdu nie je možné považovať za súladný s ustanovením § 157 ods. 2 OSP (eventuálne ani s ustanovením § 219 ods. 2 OSP). Okrem uvedeného bolo povinnosťou odvolacieho súdu primeraným a ústavne akceptovateľným spôsobom buď reagovať na podstatné odvolacie námietky sťažovateľov smerujúce proti rozhodnutiu krajského súdu, alebo uviesť iné dôvody, pre ktoré podľa jeho názoru bolo potrebné žalobu sťažovateľov zamietnuť (za primeraného použitia príslušných ustanovení procesnoprávneho predpisu, napr. aj postup podľa § 213 ods. 2 OSP). Najvyšší súd sa však právnou argumentáciou sťažovateľov vôbec nezaoberal, neuviedol na zvýraznenie správnosti a presvedčivosti rozsudku krajského súdu žiadne dôvody a ani prípadné iné dôvody, pre ktoré bolo potrebné žalobu sťažovateľov zamietnuť a ktoré by ústavnému súdu umožnili konštatovať, že svojím postupom pri odôvodnení napadnutého rozsudku najvyšší súd neporušil základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu.

Najvyšší súd teda v odôvodnení napadnutého rozsudku nedal presvedčivú a jasnú odpoveď na podstatné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, pričom pri odmietnutí žaloby sťažovateľov vychádzal z iných právnych dôvodov než súd prvého stupňa, a napriek tomu sťažovateľom arbitrálne neumožnil, aby k aplikácii týchto právnych predpisov zaujali stanovisko. Najvyšší súd však nereagoval ani na podstatné odvolacie námietky, pričom od uvedenej povinnosti ho nemôže oslobodiť ani znenie § 219 ods. 2 OSP, ktoré nemožno aplikovať čisto formálne, ale v spojení s judikatúrou ústavného súdu a ESLP a súčasne v spojení s § 157 ods. 2 OSP. Podľa uvedeného ustanovenia (ktoré primerane platí aj pre odvolací súd – § 211 ods. 2 OSP) totiž súd v odôvodnení rozsudku okrem iného uvedie, ako vec právne posúdil.

	Uvedené závery boli podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, ktorý vyslovil, že rozsudkom najvyššieho súdu z 22. júna 2010 bolo porušené základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy (a v čl. 36 ods. 1 listiny), ako aj právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	ESEP: García Ruiz c. Španielsku, (rozsudok z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96) Georgiadis c. Grécko, (rozsudok z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93) Higgins c. Francúzsko, (rozsudok z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92)

spisová značka	II. ÚS 314/2011
sudca spravodajca	Juraj Horváth
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – nevyhovené
dátum rozhodnutia	20. októbra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ (súdny exekútor) namietal porušenie svojich základných práv rozsudkom krajského súdu v konaní o poddĺžnickej žalobe o zaplatenie odmeny za výkon exekučnej činnosti.</p> <p>Sťažovateľ na základe poverenia vydaného okresným súdom vykonával funkciu súdneho exekútora, pričom v súvislosti s touto exekučnou činnosťou mu vznikol nárok na úhradu odmeny, ktorej sa voči povinnému z exekúcie sťažovateľ domáhal vydaním exekučného príkazu na vykonanie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu povinného v banke.</p> <p>Banka však uvedený exekučný príkaz nerealizovala, preto sa sťažovateľ domáhal svojho nároku na zaplatenie uvedenej sumy voči banke podaním poddĺžnickej žaloby v zmysle § 103 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Okresný súd rozsudkom zo 16. decembra 2009 žalobu sťažovateľa zamietol z dôvodu nedostatku jeho aktívnej legitímácie na jej podanie, pričom na základe odvolania sťažovateľa bol predmetný rozsudok okresného súdu potvrdený aj rozsudkom krajského súdu z 21. apríla 2010.</p> <p>Sťažovateľ sťažnosťou podanou ústavnému súdu namietal arbitrárnosť rozhodnutia krajského súdu, pretože bol presvedčený, že v konaní o poddĺžnickej žalobe, ktorú podal proti banke bol, a je oprávnenou osobou, pretože sa domáhal zaplatenia odmeny, ktorá mu za výkon exekučnej činnosti patrila, a preto podľa jeho názoru mal v tejto veci postavenie oprávneného. K porušeniu sťažovateľom označených práv malo dôjsť tým, že krajský súd podľa sťažovateľa dospel k arbitrárnym a svojvoľným záverom o tom, že na podanie poddĺžnickej žaloby podľa § 103 Exekučného poriadku nie je sťažovateľ ako súdny exekútor aktívne legitimovaný.</p>
ratio decidendi	<p>V súvislosti s danou vecou ústavný súd poukázal na pojmový a aj významový rozdiel medzi platením trov konania a náhradou trov konania. Pokiaľ ide o platenie trov konania, tak trovy akéhokoľvek civilného konania, teda aj exekučného konania znáša každý účastník tohto konania sám zo svojho, t. j. inými slovami, každý účastník konania si svoje trovy (náklady) konania platí sám zo svojho a až následne po zaplatení trov konania prichádza na rad otázka náhrady, resp. akéhosi preplatenia účastníkom konania už zaplatených, resp. vynaložených trov.</p> <p>Z ustanovení Exekučného poriadku rovnako vyplýva, že trovy exekučného konania platí, resp. znáša v prvom rade oprávnený z exekúcie, od ktorého má súdny exekútor napr. právo požadovať predbežne aj „zaplatenie“ preddavku na tieto svoje trovy (§ 197 ods. 2 Exekučného poriadku), alebo sa môže domáhať od oprávneného zaplatenia všetkých nevyhnutných trov exekúcie (§ 203 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku). Až následne má, tak ako to je uvedené v druhej vete § 200 ods. 1 Exekučného poriadku, oprávnený exekútor nárok aj na „náhradu“ trov, ktoré už boli vynaložené na účelné vymáhanie nároku, pričom</p>

	<p>podľa § 197 ods. 1 Exekučného poriadku tieto náklady „uhrádza“ (nie platí, pozn.) povinný.</p> <p>Z uvedeného je teda nepochybne zrejmé, že trovy exekučného konania vynaložené na vymożenie oprávneného nároku oprávneného v prvom rade znáša, resp. platí sám oprávnený zo svojho, od ktorého sa teda môže súdny exekútor predovšetkým domáhať ich zaplataenia za to, že pre oprávneného tento jeho oprávnený nárok vymohol. Až následne má oprávnený (kvázi veriteľ) právo na náhradu ním už vynaložených trov a to od povinného (kvázi dlžník), pričom v prípade vymożenia pohľadávky oprávneného prikázaním z účtu povinného v banke sa v podstate prenáša povinnosť platiť oprávnenému z povinného (dlžník) na jeho banku (poddlžník). Z tohto hľadiska je logickým záverom aj ustanovenie § 103 Exekučného poriadku, v zmysle ktorého je explicitne práve oprávnenému priznané právo domáhať sa proti banke (poddlžníckou žalobou) zaplataenia toho, čo oprávnený vynaložil zo svojho, hoci tak urobiť nemusel, keby banka (ako poddlžník) postupovala v súlade s ustanoveniami Exekučného poriadku.</p> <p>Z uvedeného hľadiska tak podľa názoru ústavného súdu nemožno závery krajského súdu považovať za svojvoľné, predčasné, arbitrárne, resp. za také, ktoré by odporovali podstate a zmyslu aplikovaných právnych noriem.</p> <p>Ústavný súd už aj v minulosti konštatoval, že všeobecný súd nemôže porušiť základné právo a právo na spravodlivé súdne konanie, ak postupuje v súlade s účinnou právnou normou.</p> <p>Vzhľadom na uvedené ústavný súd vyslovil, že napádaným rozsudkom krajského súdu z 21. apríla 2010 nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva a práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie, a v spojení s nimi teda ani k porušeniu základného práva a práva vlastníť majetok, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	<p>II. ÚS 182/06</p>

<p>spisová značka</p>	<p>II. ÚS 129/2010</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Juraj Horváth</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>3. novembra 2011</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ sa domáhal priznania postavenia účastníka konania vo viacerých veciach žiadostí iných právnických osôb, o povolenie výnimky z podmienok ochrany chráneného živočícha – medveďa hnedého. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor ochrany prírody (ďalej len „ministerstvo“) sťažovateľovi nepriznalo postavenie účastníka konania vo veciach. Proti rozhodnutiam podal sťažovateľ rozklad, o ktorých rozhodol minister životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „minister“) tak, že rozklady sťažovateľa zamietol a potvrdil napadnuté rozhodnutia ministerstva.</p> <p>Následne sa sťažovateľ žalobami podanými krajskému súdu domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutí ministra, ako aj rozhodnutí ministerstva ako prvostupňového správneho orgánu, pričom sa domáhal zrušenia týchto rozhodnutí a vrátenia im vecí na ďalšie konanie. Krajský súd rozsudkami žaloby sťažovateľa zamietol. Proti týmto rozsudkom sa sťažovateľ v zákonnej lehote odvolal. Najvyšší súd potvrdil rozsudky krajského súdu a sťažovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania.</p> <p>Podľa sťažovateľa najvyšší súd rozsudkom ako aj postupom, ktorý mu predchádzal, porušil jeho základné právo zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že v tejto veci postupoval a rozhodol odlišne ako v inej jeho identickej veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 5 Sžp 41/2009, konanie o ktorej bolo 22. júna 2009 najvyšším súdom prerušené z dôvodu podania návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (ďalej len „súdny dvor“) na posúdenie predbežných</p>

<p>ratio decidendi</p>	<p>otázok nevyhnutných na rozhodnutie veci.</p> <p>Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že konanie vedené najvyšším súdom pod sp. zn. 5 Sžp 41/2009 (teda konanie, v ktorom najvyšší súd Súdnemu dvoru položil prejudiciálnu otázku, pozn.) a konania vedené najvyšším súdom o ktorých ústavnosti ústavný súd rozhoduje v tomto konaní, sú z vecného hľadiska a zásadných právnych otázok, ku ktorým treba zaujať stanovisko, v zásade totožné, týkajú sa právneho postavenia sťažovateľa (ako občianskeho združenia zameraného na ochranu životného prostredia, pozn.) v správnych konaniach, ktorých predmetom bolo rozhodovanie o povolení výnimky z podmienok ochrany chránených živočíchov, resp. o povolení výnimky a vydanie súhlasu na aplikáciu chemických látok na chránenom území.</p> <p>Z obsahu sťažností vyplýva, že ich podstatou je námietka sťažovateľa proti „odlišnému“ postupu najvyššieho súdu v obsahovo identických konaniach v súvislosti s (ne) uplatnením jeho oprávnenia predložiť návrh na začatie konania o prejudiciálnej otázke Súdnemu dvoru podľa čl. 234 Zmluvy o ES.</p> <p>Rozdiely v súdnych rozhodnutiach sú prirodzene obsiahnuté v každom súdnom systéme, ktorý je založený na existencii viacerých nižších súdov s obmedzenou územnou pôsobnosťou. Podľa názoru ESLP je v rozpore s princípom právnej istoty, ktorý je zahrnutý v niekoľkých článkoch dohovoru a tvorí jeden zo základných elementov právneho štátu, situácia, keď najvyšší súd (ako zjednocovateľ rozdielnych právnych názorov) je sám zdrojom hlbokých a trvalých inkonzistencií (m. m. Beian v. Rumunsko, Baranowski v. Poľsko). Rozporné právne názory najvyššieho súdu na identické situácie sú tak v konečnom dôsledku spôsobilé podkopávať dôveru verejnosti v súdny systém (m. m. Sovtransavto Holding v. Ukrajina, ESLP).</p> <p>V súlade s judikatúrou ústavného súdu účastník konania má právo na to, aby každý spor alebo iná právna vec sa pred vnútroštátnym súdom rozhodovala na základe správneho a adekvátneho právneho základu. Súčasťou takého právneho základu však po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je aj výklad komunitárneho práva (podľa v súčasnosti platnej terminológie „práva EÚ“, pozn.) podľa čl. 234 Zmluvy o ES (v súčasnosti čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ, pozn.) v konaní o prejudiciálnej otázke. V takom prípade tvorí výklad práva EÚ obsiahnutý v rozsudku Súdneho dvora súčasť právneho základu rozhodovania vo veci samej (m. m. IV. ÚS 206/08).</p> <p>Predmetom preskúmania zo strany ústavného súdu už boli sťažnosti, v ktorých sťažovatelia namietali porušenie ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, príp. základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v súvislosti s nepredložením prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru zo strany všeobecného súdu (pozri II. ÚS 90/05, IV. ÚS 206/08, III. ÚS 151/07). V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že v označených veciach sťažovatelia vystupovali v postavení účastníkov konaní pred všeobecnými súdmi, v ktorých sa „dožadovali“ predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru. Predmetom sťažností v tomto konaní pred ústavným súdom je sťažovateľom namietaná rozdielna rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu týkajúca sa procesného postupu v súvislosti s (ne)predložením prejudiciálnej otázky vo vecne a právne (v zásade) identických konaniach, v ktorých sa však sťažovateľ sám predloženia prejudiciálnej otázky „nedožadoval“. V konečnom dôsledku však podľa názoru ústavného súdu [vychádzajúc z judikatúry ústavného súdu všeobecne akceptovanej zásady iura novit curia (m. m. II. ÚS 244/09), podľa ktorej súd nielen pozná právo, ale si je zároveň vedomý účinkov, ktoré právo v podobe, v akej ho súd aplikuje, vyvoláva vo vzťahu k procesnoprávnemu alebo hmotnoprávnemu postaveniu nositeľa práva na súdnu ochranu] táto skutočnosť nemá pre spochybnenie povinnosti všeobecného súdu predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru za splnenia ostatných podmienok významnejšiu právnu relevanciu.</p> <p>Ústavný súd ďalej pripomína, že ak vnútroštátny súd nepredloží prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru v konkrétnej veci, kde to bola jeho povinnosť (nielen možnosť tak urobiť), potom to môže za istých okolností zakladať zodpovednosť členského štátu za porušenie komunitárneho práva (práva EÚ) postupom a rozhodovaním vnútroštátneho súdu (pozri napríklad rozsudok z 30. septembra 2003 vo veci Köbler proti Rakúskej republike, C-224/01).</p> <p>Účelom a podstatou konania o prejudiciálnej otázke je podľa stabilizovanej judikatúry Súdneho dvora spolupráca vnútroštátneho súdu so Súdnym dvorom pri výklade práva EÚ.</p>
-------------------------------	--

Konanie podľa čl. 234 Zmluvy o ES (v súčasnosti čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ, pozn.) je založené na delbe úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom. Je vecou len vnútroštátneho súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za súdne rozhodnutie, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozsudku o prejudiciálnej otázke pre vydanie rozsudku vo veci samej, ako aj relevantnosť otázok, ktoré položí Súdny dvor. V dôsledku toho je Súdny dvor v zásade povinný rozhodnúť, pokiaľ sa položené otázky týkajú výkladu práva EÚ (napríklad rozsudok z 11. júla 2006, Chacón Navas, C 13/05, bod 32 a tam citovaná judikatúra).

Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdny dvor podľa čl. 234 Zmluvy o ES (resp. čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ) platí len pre taký vnútroštátny súd, ktorý je súdom poslednej inštancie v konkrétnom spore alebo v inej právnej veci, t. j. súdom, proti ktorého rozhodnutiu nemožno podať žiaden opravný prostriedok.

Ak taký súd, ktorý je súdom, proti ktorého rozhodnutiu už niet žiadneho opravného prostriedku, nepredloží prejudiciálnu otázku Súdny dvor, hoci tak urobiť mal, otvára sa otázka ústavnosti jeho postupu so zreteľom na čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 48 ods. 1 ústavy, pričom treba pripomenúť aj jeho povinnosť podľa § 1 v spojení s § 109 ods. 1 písm. c) OSP zabezpečiť spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov konania (m. m. IV. ÚS 206/08).

Všeobecný súd, proti rozhodnutiu ktorého nie je prípustný opravný prostriedok, je súdom, ktorý, ak sú splnené predpoklady na predloženie prejudiciálnej otázky, nemá inú možnosť, ako prejudiciálnu otázku Súdny dvor predložiť. V okolnostiach sťažovateľom namietaných prípadov ide o oblasť správneho súdnictva, v rámci ktorého najvyšší súd rozhoduje v súlade s V. časťou Občianskeho súdneho poriadku ako súd odvolací, v ktorom preskúmava rozsudok krajského súdu, ktorý rozhodoval v prvom stupni o žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu (v daných prípadoch ministerstva, pozn.). Vzhľadom na ustálenú judikatúru ústavného súdu o neprípustnosti dovolania v správnom súdnictve (porovnaj napr. II. ÚS 65/2010) je nepochybné, že v okolnostiach namietaných prípadov rozhodnutia najvyššieho súdu sú (boli) rozhodnutiami všeobecného súdu, proti ktorým nie sú prípustné opravné prostriedky.

Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku nevzniká v každom prípade. Súdny dvor, ktorý je súdom, ktorý, ak sú splnené predpoklady na predloženie prejudiciálnej otázky, nemá inú možnosť, ako prejudiciálnu otázku Súdny dvor predložiť, sa môžu tejto povinnosti vyhnúť za splnenia niektorého alebo viacerých nasledujúcich predpokladov:

- a) ak odpoveď na prejudiciálnu otázku by nemala žiadny význam na vytvorenie právneho základu na rozhodnutie vo veci samej,
- b) ak ide o otázku, ktorá bola v skutkovo a právne podobnom prípade vyriešená Súdny dvorom, alebo o právnu otázku, ktorá sa vyriešila v judikatúre Súdneho dvora bez zreteľa na to, v akých konaniach bola predložená (princíp „acte éclairé“),
- c) ak je výklad práva Spoločenstva alebo Únie taký jasný, že nevznikajú žiadne rozumné pochybnosti o výsledku (princíp „acte clair“).

Súdny dvor vo svojom rozsudku č. C-240/09 z 8. marca 2011 predovšetkým konštatoval, že na najvyššom súdom predložené prejudiciálne otázky týkajúce sa sféry práva EÚ „je potrebné odpovedať na prvú a druhú položenú otázku tak, že článok 9 ods. 3 Aarhurského dohovoru nemá priamy účinok v práve Únie. Prináleží však vnútroštátnemu súdu, aby poskytol taký výklad procesného práva týkajúceho sa podmienok, ktoré je potrebné splniť na podanie správneho opravného prostriedku alebo žaloby, ktorý bude v čo najväčšej možnej miere v súlade tak s cieľmi článku 9 ods. 3 tohto dohovoru, ako aj s cieľom účinnej súdnej ochrany práv poskytovaných právom Únie, aby mohla organizácia na ochranu životného prostredia, akou je zoskupenie V., napadnúť na súde rozhodnutie prijaté v rámci správneho konania, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Únie v oblasti životného prostredia.“

V nadväznosti na dosiaľ uvedené ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdny dvor, ktoré je v rozpore s právom EÚ, musí mať automaticky za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Len zásadné a kvalifikované pochybenie pri rozhodovaní o (ne)predložení prejudiciálnej otázky, ktoré môže spočívať vo svojoľnom či na prvý pohľad celkom nesprávnom

	<p>nepredložení prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru v prípade, keď súd sám o interpretácii práva EÚ mal pochybnosti a predbežnú otázku nepredložil, má za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, keďže týmto spôsobom by bola svojvoľne popretá právomoc Súdneho dvora (porovnaj rozhodnutie Spolkového ústavného súdu BVerfGe 82, 159; uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 154/08 z 30. júna 2008).</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že ak najvyšší súd v okolnostiach posudzovaných vecí (s poukazom na už uvedené predbežné závery ústavného súdu) mal povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru a v namietaných konaniach tak neurobil, pričom nespĺnenie tejto povinnosti malo zároveň zásadný vplyv na rozhodnutie vo veci samej (namietané rozsudky najvyššieho súdu, ktorými sa sťažovateľovým odvolaniam nevyhovelo, pozn.), tak tým „zbavil“ sťažovateľa práva, aby sa súčasťou právneho základu pre meritórne rozhodnutie v namietaných konaniach stal výklad práva Európskej únie uskutočnený Súdny dvorom. Takýmto postupom najvyššieho súdu v namietaných konaniach a v nich vydanými rozsudkami došlo preto podľa názoru ústavného súdu k porušeniu sťažovateľovho práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.</p> <p>Najvyšší súd bude po vrátení vecí na ďalšie konanie povinný opätovne rozhodnúť v súlade s výkladom práva EÚ podaným Súdny dvorom v rozsudku č. C-240/09 z 8. marca 2011. Táto povinnosť vyplýva zo všeobecných účinkov rozsudkov Súdneho dvora o prejudiciálnych otázkach týkajúcich sa výkladu práva EÚ (pozri rozsudky Súdneho dvora vo veci Blaizot č. C-24/86 z 2. februára 1988, bod 27, a vo veci Kühne a Heitz č. C-453 z 13. januára 2004, bod 21), podľa ktorých je výklad práva EÚ záväzný s účinkami ex tunc pre všetky vnútroštátne súdy od momentu, kedy sa uvedené pravidlo, ktoré bolo predmetom výkladu zo strany Súdneho dvora EÚ, stalo záväzným.</p>
<p> Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p> Ústavný súd SR: IV. ÚS 206/08 Ústavný súd ČR: uznesenie sp. zn. IV. ÚS 154/08 z 30. júna 2008 rozhodnutie Spolkového ústavného súdu BVerfGe 82, 159 ESLP: Beian v. Rumunsko, Baranowski v. Poľsko Sovtransavto Holding v. Ukrajina, (rozsudok z 25. júla. 2002, sťažnosť č. 48553/99) ESD: rozsudok z 30. septembra 2003 vo veci Köbler proti Rakúskej republike, C-224/01 rozsudok z 11. júla 2006, Chacón Navas, C 13/05, bod 32 a tam citovaná judikatúra</p>

Nálezy – priet'ahy v konaní

<p> spisová značka</p>	<p> II. ÚS 166/2011</p>
<p> sudca spravodajca</p>	<p>Juraj Horváth</p>
<p> druh konania</p>	<p> čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p> druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p> nález – vyhovené</p>
<p> dátum rozhodnutia</p>	<p>26. októbra 2011</p>
<p> dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p> čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky</p>
<p> skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu v 124. rade sa spoločne s ostatnými 221 žalobcami (ďalej len „sťažovateľ a spol.“) žalobou podanou na okresnom súde domáhal náhrady škody, ktorá im mala byť spôsobená nesprávnym úradným postupom žalovaných, ktorí podľa sťažovateľa a spol. niesli zodpovednosť za povolenie činnosti na finančných trhoch pre spoločnosti - B., s. r. o., H., o. c. p., a. s., A., spol. s r. o., a S., a. s., v dôsledku činnosti ktorých mala sťažovateľovi a spol. vzniknúť škoda, pričom konkrétne</p>

	sťažovateľovi mala vzniknúť škoda v sume 136 875 Sk. Konanie začalo 11. júna 2004.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, podľa názoru ústavného súdu v danom prípade, najmä vzhľadom na veľký počet účastníkov konania, ktorých vypočítanie si vyžadovalo vykonať procesné úkony viacerými dožiadanými súdmi, ide o vec skutkovo zložitejšiu, vyžadujúcu, resp. majúcu väčšie nároky na časový priestor nevyhnutný na konanie vo veci. Z hľadiska právnej zložitosti však ústavný súd nepovažuje predmetné konanie za náročné, resp. také, ktoré by vybočovalo z bežnej rozhodovacej praxe všeobecných súdov.</p> <p>2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd nezistil v jeho správaní žiadnu takú skutočnosť, ktorú by bolo potrebné pripočítať na jeho ťarchu v súvislosti s vyhodnotením zbytočných prietáhov v konaní.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj postupom okresného súdu a v tejto súvislosti prihliadol aj na § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.</p> <p>Podľa zistení ústavného súdu bol okresný súd nečinný viac ako 3 roky a 1 mesiac, pričom ústavný súd podotýka, že postup okresného súdu v danej veci sa vyznačoval aj neefektívnosťou, ktorá spočívala napr. v tom, že okresný súd nezaslal dožiadanie spolu so žalobou naraz všetkým dožiadaným súdom, alebo v tom, že v dôsledku už uvedenej nečinnosti okresného súdu bol okresný súd kvôli uplynutiu dlhšej doby nútený aktualizovať si údaje o pobyte žalobcov, čo tiež v konečnom dôsledku prispelo k predĺženiu konania. V súvislosti s uvedenými zisteniami neobstoja ani obranné tvrdenia okresného súdu, že k predĺženiu konania prispelo nedostatočné personálne obsadenie súdu alebo zaťaženosť konajúcej sudkyne.</p> <p>Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 000 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 251/2011
sudca spravodajca	Juraj Horváth
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	23. novembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu podal pôvodnému okresnému súdu (Okresný súd Pezinok) desať samostatných podaní z 13. decembra 1999, ktorými sa domáhal proti P. vo S. ako žalovanému (ďalej len „žalovaný“) zrušenia užívacieho práva k uvedeným nehnuteľnostiam. Tieto podania sťažovateľa bola zaevidované pod jednou spis. zn., pričom v dôsledku reorganizácie súdnictva pod uvedenou spisovou značkou predmetné podania sťažovateľa vybavoval aj okresný súd (Okresný súd Bratislava III.).</p> <p>Konanie sa začalo 20. decembra 1999.</p>
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd dospel k záveru, že rozhodovanie o podaniach – „žalobách“, ktorými sa sťažovateľ domáhal zrušenia užívacieho práva k nehnuteľnostiam, resp. ochrany vlastníckeho práva, je bežnou agendou patriacou do právomoci všeobecných súdov. Napokon, vzhľadom na charakter a vývoj procesného stavu v napádanom konaní počas ústavným súdom skúmaného obdobia ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by zakladala faktickú alebo právnu zložitost' prerokovanej veci, a tým súčasne príčinu odôvodňujúcu priebeh konania v trvaní takmer 12 rokov.</p> <p>2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd v súvislosti s</p>

	<p>postupom v napádanom konaní uvádza, že aj keď na jednej strane sťažovateľ odmietol vady vytýkané okresným súdom odstrániť, na druhej strane, pokiaľ konajúci súd vzhľadom na vytýkané vady za také, pre ktoré nemožno ďalej konať a o veci meritórne rozhodnúť, nič mu nebránilo, aby konanie pre nedostatok procesných podmienok zastavil, čím by stav právnej neistoty sťažovateľa bol pominul. Je pravdou, že sťažovateľ vzniesol proti konajúcej sudkyňi pôvodného okresného súdu 24. mája 2002 námietku zaujatosti, o ktorej (pre nesústreďený postup pôvodného okresného súdu, pozn.) rozhodol krajský súd až uznesením 26. júna 2003, avšak aj keď využitie tohto procesného práva sťažovateľom napokon nebolo úspešné a vybavenie ním vznesenej námietky si vyžiadalo určité časové obdobie, pri celkovej dĺžke trvania konania takmer 12 rokov nemožno túto okolnosť nijako vyhodnotiť ako takú, ktorú by z hľadiska prípadných prekážok pre plynulosť konania bolo možné pričítať na ťarchu sťažovateľa. Ústavný súd teda nezistil žiadne také na ťarchu sťažovateľa pričítateľné relevantné skutočnosti, ktoré by bránili postupovať o jeho „žalobách“ plynulo a bez prieťahov.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj postupom pôvodného okresného súdu, resp. okresného súdu a v tejto súvislosti prihliadol aj na § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.</p> <p>V tejto súvislosti ústavný súd poukázal predovšetkým na príslušné ustanovenia zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorých s účinnosťou od 1. januára 2005 prešiel výkon súdnictva v danej veci z pôvodného okresného súdu na okresný súd. Neoddeliteľnou súčasťou prechodu súdnictva v danej veci je aj prenesenie zodpovednosti za prieťahy v konaní, a preto v tomto zmysle je potrebné hodnotiť napadnuté konanie ako celok.</p> <p>Ústavný súd nemôže akceptovať tvrdenie podpredsedníčky okresného súdu, že nároky, ktoré si sťažovateľ uplatňoval v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Nc 94/99, sa stali predmetom konania vedeného pod sp. zn. 5 C 724/1997. Z uznesenia pôvodného okresného súdu sp. zn. 5 C 724/1997 zo 17. mája 2004 o pripustení zmeny návrhu sťažovateľa totiž takáto skutočnosť nijako nevyplýva, a keďže v súdnom spise okresného súdu sp. zn. 15 Nc 94/99 sa nenachádza ani uznesenie o spojení tejto veci s vecou vedenou pod sp. zn. 5 C 724/1997, ústavnému súdu rovnako ako sťažovateľovi neostáva nič iné než konštatovať, že napadnuté konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené.</p> <p>Vzhľadom na zistenia ústavného súdu a berúc do úvahy najmä skutočnosť, že preskúmané konanie nebolo právoplatne skončené ani po takmer 12 rokoch jeho trvania, pričom jeho doterajší priebeh je poznačený nečinnosťou ako celok (vo veci samej nebol urobený ani jeden úkon) a sťažovateľ sa o tento stav konania žiadnym relevantným spôsobom nepričinil, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Nc 94/99 (tiež pod sp. zn. PK 5 C 724/97), pôvodne vedenom pôvodným okresným súdom pod sp. zn. 15 Nc 94/99, došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 4 000 €.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

<p>spisová značka</p>	<p>II. ÚS 350/2011</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Juraj Horváth</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>23. novembra 2011</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky</p>

zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka sa žalobným návrhom podaným okresnému súdu domáhala, aby okresný súd vydaním platobného rozkazu zaviazal žalovaných na zaplatenie sumy peňazí z titulu nezaplatenia lízingovej splátky za kúpu osobného motorového vozidla. Z dôvodu podania odporu proti platobnému rozkazu okresného súdu z 11. októbra 2005 žalovaným v 2. rade, ako aj z dôvodu nemožnosti doručenia platobného rozkazu žalovanému v 1. rade, ktorý sa zdržiava na neznámom mieste, okresný súd predmetný platobný rozkaz zrušil a vo veci ďalej koná.</p> <p>Konanie začalo 28. júna 2005.</p>
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že z hľadiska predmetu skúmaného konania ide v danej veci o prípad štandardnej rozhodovacej súdnej praxe, pričom ani z hľadiska charakteru a rozsahu okresným súdom vykonaných procesných úkonov v danej veci nemožno toto konanie považovať za skutkovo či právne zložitú. Zložitost' konania vo svojom vyjadrení nenamietal ani okresný súd.</p> <p>2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľka, resp. jej právna zástupkyňa nebola prítomná na dvoch pojednávaniach (7. februára 2007 a 1. júna 2011), pričom z neúčasti na jednom z nich sa síce ospravedlnili, avšak až dodatočne, t. j. potom, ako sa už pojednávanie uskutočnilo. Inak ústavný súd na strane sťažovateľky nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by jej bolo možné pričítať na ťarchu ako prekážku pre riadny procesný postup v konaní.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj postupom okresného súdu a v tejto súvislosti prihliadol aj na § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.</p> <p>Zo zistení ústavného súdu je zrejmé, že okresný súd bol v danej veci absolútne nečinný viac ako 4 roky a 1 mesiac, pričom podľa ústavného súdu bol postup okresného súdu poznačený aj neefektívnymi úkonmi, keď napr. okresný súd až 3. júna 2011 žiadal od sťažovateľky, aby listinami osvedčila žalovaný nárok, aj keď konanie vo veci začalo ešte 28. júna 2005.</p> <p>Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a priznal sťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 000 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 434/2011
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	23. novembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu doručil prostredníctvom právneho zástupcu (advokáta s plnou mocou na celé konanie) okresnému súdu 3. februára 2010 žalobu, ktorou sa domáhal proti žalovanému Slovenskej republike – Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“) náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu štátu. Uznesením o začatí trestného stíhania Okresného riaditeľstva Policajného zboru z 23. júna 2006 mu bolo vznesené obvinenie pre trestný čin úverového podvodu v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 k § 250a ods. 1 a 5 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005. Trestné stíhanie proti sťažovateľovi bolo neskôr uznesením Okresnej prokuratúry z 11. septembra 2008 zastavené z dôvodu, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Sťažovateľ si žalobou uplatnil nárok na náhradu</p>

	škody z titulu trov právneho zastupovania zvolenému obhajcovi a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Konanie začalo 3. februára 2010.
ratio decidendi	<p>1. Posúdením namietaného konania podľa prvého kritéria právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd zistil, že konanie nie je po právnej ani skutkovej stránke zložitú. Predmetom konania je rozhodovanie o žalobe sťažovateľa o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala byť spôsobená nezákonným rozhodnutím. Takýto predmet konania nie je mimoriadne právne zložitý, ide o obvyklú vec, ktorá je častým predmetom rozhodovania všeobecných súdov. Vec sa ani po stránke skutkovej nejaví obzvlášť zložitou.</p> <p>2. V rámci druhého kritéria ústavný súd posudzoval správanie sťažovateľa, pričom nezistil také okolnosti, ktoré by odôvodňovali záver o jeho podiele na zbytočných prietahoch v konaní pred okresným súdom.</p> <p>3. Pri hodnotení konania podľa tretieho kritéria, ktorým je postup okresného súdu, ústavný súd vychádzal z obsahu pripojeného spisu okresného súdu.</p> <p>Poukazujúc na chronologický prehľad doterajšieho priebehu konania je zrejmé, že okresný súd vo veci v období od 3. februára 2010 (podanie žaloby) do 22. februára 2011 (pokyn na pripojenie súvisiaceho trestného spisu), teda počas dvanástich mesiacov riadne nekonal, keďže v tomto období sa jeho činnosť obmedzila iba na snahu pripojiť spisy v iných veciach sťažovateľa, ktoré boli vedené pred rovnakým súdom. Z tohto chronologického prehľadu ďalej vyplýva aj to, že okresný súd nevykonal žiadny relevantný úkon ani v nasledujúcom období do 10. augusta 2011 (teda počas ďalších šiestich mesiacov), keď bola žaloba sťažovateľa doručovaná na vyjadrenie žalovanému. Celková doba nečinnosti okresného súdu tak predstavuje minimálne 18 mesiacov.</p> <p>Vzhľadom na to, že v tomto prípade je celková doterajšia dĺžka konania zjavne neprimeraná zložitosti, ako aj konkrétnym okolnostiam prípadu a je ovplyvnená predovšetkým nečinnosťou a charakteristická neefektívnosťou postupu okresného súdu po dobu 18 mesiacov, ktorú z hľadiska požiadavky zachovania základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nemožno ospravedlniť, ústavný súd konštatoval, že okresný súd svojím postupom v konaní porušil základné právo sťažovateľa zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 1 000 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 296/2011
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – nevyhovené
dátum rozhodnutia	23. novembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ podal (prostredníctvom svojej zákonnej zástupkyne) na okresnom súde proti T. K. (ďalej len „odporca“), trvale bytom v Grécku, žalobný návrh na určenie otcovstva a na úhradu osobných potrieb. Matka maloletého sťažovateľa sa stala vedľajšou účastníčkou konania (ďalej aj „vedľajšia účastníčka“).</p> <p>Konanie začalo 20. septembra 2002.</p> <p>Vo veci prietahov už ústavný súd v tejto veci rozhodol nálezom pod spis. zn. IV. ÚS 63/08 z 6. mája 2008, v ktorom vyslovil porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.</p>
ratio decidendi	1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd – rovnako ako v náleze sp. zn. IV. ÚS 63/08 – konštatuje, že „Predmetnú vec po právnej stránke nemožno označiť za zložitú, z hľadiska predmetu konania však ide o vec týkajúcu sa osobného statusu sťažovateľa,

	<p>ktorá má mimoriadny význam aj z hľadiska zabezpečenia jeho základných životných potrieb a sociálneho štandardu. Po skutkovej stránke však ústavný súd považuje predmetnú vec za pomerne zložitú, a to s prihliadnutím na potrebu vykonania znaleckého dokazovania (IV. ÚS 244/04, IV. ÚS 41/07), ako aj skutočnosť, že odporca je občanom Gréckej republiky s trvalým pobytom v cudzine.“.</p> <p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu, resp. na ťarchu jeho zákonného zástupcu alebo právneho zástupcu, pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom období k zbytočným prieťahom v konaní. Sťažovateľ síce – prostredníctvom svojho právneho zástupcu – v posudzovanom štádiu konania využil viaceré možnosti podľa Občianskeho súdneho poriadku (návrh na vydanie predbežného opatrenia, odvolanie, doplňujúce upresnenia žalobného návrhu), avšak využitie možností daných navrhovateľom procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie ich práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prieťahy (napr. I. ÚS 31/01). Samozrejme, zákonný a právny zástupca sťažovateľa si za takýchto okolností museli uvedomiť, že dôjde k predĺženiu predmetného konania, a to bol tiež dôvod, že vec nemohla byť ukončená „už cca pred 35 mesiacmi“ tak, ako to tvrdil sťažovateľ.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v období po rozhodnutí ústavného súdu č. k. IV. ÚS 63/08-40 zo 6. mája 2008 a konštatuje, že z prehľadu procesných úkonov opísaných zo súdneho spisu, ktorý bol ústavnému súdu zapožičaný, vyplýva, že okresný súd od 6. mája 2008 konal vo veci v podstate priebežne, pričom dbal na záujmy a právnu istotu maloletého sťažovateľa, keď akonáhle to bolo osvedčené, vyhovel návrhu na vydanie predbežného opatrenia a uznesením č. k. 7 Ccu 20/02-282 rozhodol, že odporca je povinný prispievať na výživu sťažovateľa už aj pred skončením napadnutého konania. Okrem toho napadnuté konanie bolo medziasom v merite veci právoplatne ukončené.</p> <p>Ústavnému súdu tiež neušlo pozornosti, že potom, ako došlo k vysloveniu porušenia označených práv sťažovateľa (ale aj práv vedľajšej účastníčky nálezom č. k. III. ÚS 183/08-45) a prikázaniu konať bez zbytočných prieťahov, okresný súd využil všetky prostriedky umožňujúce urýchlenie konania (predloženie spisu odvolaciemu súdu za neuveriteľne krátku dobu, komunikácia so zahraničím e-mailom, promptné preklady a pod.). Ústavný súd síce pripúšťa, že pri celkovom dlhotrvajúcom konaní v období od 26. mája 2008 do 22. septembra 2008 neboli úkony súdu vždy efektívne. Z judikatúry ústavného súdu však vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Postup okresného súdu, aj keď nebol vždy efektívny, sa zjavne nevyznačuje takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>IV. ÚS 63/08, III. ÚS 183/08, IV. ÚS 244/04, IV. ÚS 41/07, I. ÚS 31/01</p>

<p>spisová značka</p>	<p>II. ÚS 357/2011</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Sergej Kohut</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>8. decembra 2011</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ je účastníkom konania o náhradu škody na zdraví v procesnom postavení žalobcu.</p>

	Konanie začalo 17.05.1991.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že dĺžka posudzovaného konania, hoci konanie možno považovať za fakticky zložitú (ide o náhradu škody spôsobenú dopravnou nehodou) nebola závislá od zložitosti veci.</p> <p>2. Z hľadiska hodnotenia správania sťažovateľa je potrebné uviesť, že zo 17 nariadených pojednávaní sa sťažovateľ osobne zúčastnil na desiatich. Na dvoch nebol prítomný ani on ani jeho právna zástupkyňa a na ostatných bola prítomná jeho právna zástupkyňa. Ústavný súd neprisvedčil okresnému súdu, že na prietáhoch v konaní mal podiel aj sťažovateľ v tom, že nepreberal zásielky. Naopak, prekážky v doručovaní písomností sťažovateľovi, na ktoré poukázal okresný súd a ktoré mali byť pripočítané na jeho ťarchu, treba pripočítať konajúcemu súdu, ktorý pri doručovaní postupoval povrchno, pretože napriek tomu, že žalobca zmenu adresy súdu oznámil, tento aj naďalej doručoval písomnosti na pôvodnú adresu.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým poukazuje na to, že 20-ročné trvanie preskúmaného konania je už samo osebe najmä vzhľadom na povahu veci ničím neospravedlňiteľné.</p> <p>Na základe prehľadu úkonov okresného súdu ústavný súd konštatuje, že takmer celý priebeh konania je poznačený neefektívnosťou jeho postupu (napr. okresný súd ustanovil súdneho znalca bez toho, aby si vopred zistil jeho špecializáciu, po jeho námietke musel ustanoviť iného; okresný súd tiež ustanovil znalca, ktorý zomrel ešte dva roky pred tým, ako ho okresný súd ustanovil, po ustanovení nežijúceho znalca sa mu potom ešte rok pokúšal doručiť spisový materiál! Okresný súd napokon ustanovil znalkyňu, ktorá už rok bola v dôchodku a nepracovala; okresný súd tiež ukladal účastníkom povinnosti bez toho, aby na ich splnenie limitoval lehotu, opakovane odročoval pojednávanie pre účely mimosúdnej dohody, hoci účastníci k nej nikdy nedospeli...). Popísaný neefektívny postup okresného súdu mal rozhodujúci vplyv na doterajšiu dĺžku sporu. Okrem toho sa vyskytli aj väčšie obdobia – 31 mesiacov (od 5. septembra 2001 do 21. apríla 2006) a 9 mesiacov od 27. mája 2008 do 5. februára 2009, v ktorých bol okresný súd absolútne nečinný.</p> <p>Uvedený postup okresného súdu aj s obdobím jeho nečinnosti bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné, pretože už hraničia s odmietnutím spravodlivosti (denegatio iustitiae).</p> <p>Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru o porušení základného práva a práva sťažovateľa zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 7 000 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	***

Spracovala : JUDr. Zuzana Mozešová

Mgr. Martina Buchová

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.